

ÂŞIK MEHMET DEMİRCİ'NİN ALİ İLE FATMA HİKÂYESİ

The Folk Story of "Ali and Fatma" Composed by Minstrel-Poet Mehmet Demirci

L'Histoire de Ali et Fatma du poète populaire (âşık) Mehmet Demirci

Yard. Doç. Dr. Ali YAKICI*

ÖZET

Âşık Mehmet Demirci 1934 Osmaniye doğumlu bir hikâyecidir. Birçok halk hikâyesi tasnif etmiş ve anlatmışlar. Bunlar arasında Koroğlu, Esman ile Zevcan ve Ali ile Fatma hikâyeleri sayılabilir.

Anahtar Kelimeler

Hikâye Anlatıcısı, Âşıklık Geleneği, Ali ile Fatma Hikâyesi

RÉSUMÉ

Âşık Mehmet Demirci, né 1934 à Osmaniye, est un récitant. Il a créé et réconté plusieurs récits populaires, Parmi eux, On peut conter les récits de Koroğlu, d' "Esman ile Zevcan" et d' "Ali ile Fatma"

Mots-clés

Récitant, la tradition d' "Âşık", le récit d' Ali et Fatma

Âşık Mehmet Demirci, 1934 yılında Osmaniye'ye bağlı Düziçi ilçesinin Gökçayır Köyü'nde doğmuştur. Ömrünün büyük bir bölümünü kendi mülkü olan bir yaylada geçiren Demirci, Koroğlu Hikâyesinin yaşadığı çevredeki en iyi anlatıcılarından olduğu için *Koroğlu* lakabıyla şöhret bulmuştur. Âşık Mehmet, geleceğe uyararak *Koroğlu* dışında çeşitli hikâyeler tasnif etmiştir. Bunlardan biri *Esman ile Zevcan*, diğeri *Ali ile Fatma* hikâyesidir.

ALİ İLE FATMA

Zamanın birinde iki kardeş yaşamış. Bunlar birbirleriyle çok iyi geçinirlermiş. Fakat bunların ikisinin de çocuğu olmamış. Günlerden bir gün bunlar kurban kesip halkı doyurmuşlar, birer evlat vermesi için Allah'a dua etmişler. Günler geçmiş, bunlardan birinin kızı, diğerrinin oğlu olmuş. Oğlanın adını Ali, kızın adını Fatma koymuşlar. Oğlanın babası oğlunu kucağına almış ve kardeşinin kızını istemiş. Böylelikle çocukları

birbirine beşik kertmesi yapmışlar. Ana ve babasının ölümünden sonra ortada kalan oğlan Hama-Humus Paşasının yanına sığınmış. Orada saz çalar, gönül eğlendirirmiş.

Günler geçer Paşanın kızı Ali'ye âşık olur. Fakat ne fayda ki Ali, emmisinin kızı Fatma'ya sevdalıdır. Paşanın evinde bir âşığın yaşadığını duyanlar Paşanın evinde toplanır. Paşa da Ali'ye "Şu gelen insanlar ve benim hatırıma bir türkü söyle de gözümüz gönlümüz açilsın" der. Ali'nin aklında hep emmisinin kızı Fatma vardır. Ali alır sazı eline bakalım ne söyler, cemaat ne dinler:

*Bir giderim beşken geri bakarım
Gözlerimden kanlı yaşlar dökerim
Bir ah çeksem dünyayı yakarım
Sakinırsın ateşimden narımdan*

*Hama-Humus dolapların iniler
Başım ağrır kulaklarım çiniler
Yâr deyince benim yaram yeniler
Yâr sevdası silinmiyor serimden*

* Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

Bu arada kızın kalbi karışır. “Yav, bunun yâri kim? Benden başka kim olabilir ki... Bana söylüyor demek ki” der.

*Yârimin ismi de her an dilimde
Ah çekiyorum bir şey yoktur elimde
Canı feda ettim yârin yolunda
Kimseler bilmiyor benim halimden*

*Kılıç Ali der ben onu bilmem
Geldim bu dünyaya bir daha gelmem
Hama-Humus sende eğlenip kalmam
Gel oldu giderim nazlı yârinden*

Kılıç Ali böyle söyleyince kız ordan “Ya ben! Ya ben!” diye bağırır. Kızın sesi- ni kesmek için Ali saza vurur:

*Bahar geldiğinde gülün açımı
Sırmayınan katamadım saçımı
Günahım çok benim affet suçumu
Badem içtim zerhoşluğum sayılmaz*

“İçkiliyim” diyor. Kızı kandırıyor. Amma millet de iyi dinliyor: “Güzel türkü söylüyor” diyor. Lakin kıza dokanıyor. Her beyit kıza daş gibi vuruyor:

*Çıksam yaylalara yayla yaylasam
Divane gönlümü nasıl eylesen
Sana bir tenhada derdimi söylesem
Gizli sırrım halk içinde deyilmez*

“Aman! Bunun ne derdi var, ne sırrı var ki?” diye kız yukarda patır patır pathyor. Millet zevkle dinliyor amma kız perişan:

*Odada çalandan alışkın sazı
Her zaman severler gelini kızı
Sana derim sana Hübların Bazı
Her zaman dost için allar giyilmez*

*Kılıç Ali diyor her sözü duyma
Karalar bağladın alları giyme
Kız sana hayranım şeytana uyma
Şeytan azgındır sözüne uyulmaz*

Kız “Ya ben! Ya ben!” diye bağırır, fakat âşık onu duymaz vurur sazının teline:

*İsmim âşık diye düştü dillere
Koyma Mevlam beni düşkün hallere
Uzarak geldim gurbet ellere
Evimin uzağına attın yol bizi*

*Bana verin kaftanımı postumu
Kimse bilmez gazezimi kastımı
Ben geride koydum nazlı dostumu
Geri gitsem kınar m’ola el bizi*

*Arzum benim şimdi bir Arap attı
Kayır Mevlam beni gamda furgatta
Düğünde bayramda bir hoş sohbette
Anar m’ola emmi dayı el bizi*

*Kılıç Ali derler benim demim var
Yâr aşkından gasavetim gamım var
İki dehr içinde yüzen gemim var
Atmaz m’ola bir kenara sel bizi*

Kılıç Ali bu türküden sonra emmisi- nin evine döner. Döner dönmesine de döndüğüne pişman olur. Emmi kızının odasına girince ne görsün! Emmi kızının yanında bir Arap çocuğu yatıyor. Kılıcını çeker ve ikisini de öldürür. Sonra pişman olur amma ne fayda! “Keşke öldürmeyeydim. Vara Arap’a varaydı, çocuğunu sallayaydı” der. “Öldürmesem iyiydi” di- yen Ali’yi şimdi bir acı alır. Bakalım na- sıl eyler, ne söyler, muhterem cemaat ne dinler:

*Seni sevdim diye günah mı işledim
Gizli sırrım halk içinde bildirdin
Dost başa bakar kız düşman ayağa
Şad eyledim düşmanları güldürdün*

*Gözü karam giyinsene alları
Irak ettin yakındaki yolları
Taze taze getirdiğim gülleri
Ben neyleyim bir zalime yoldurdun*

*Kalk hele sevdiğim kuşağın kuşan
Del’olmaz mı senin sevdana düşen
Gördüm Arabınan sarıp sarmaşan
Ara yerden muhabbeti kaldırdın*

*Dünyada görmedim böyle zulüm
Aman Mevlam benim nicedir halim
Seni öldürmeye varmazdı elim
Sen kendini elininen öldürdün*

*Kılıç Ali der ki bakın haline
Değirmenler döner çeşmim seline
Daha inanmayın kahpe dölüne
Zalim beni serseriye yedirdin*

Ali oradan kalktı, Paşanın kızının yanına geldi. Kızı atının terkisine aldı. Dağa çıktılar. Ali dağda attan düştü. “Of belim!” diye iniledi. Kız, Ali’nin başında ağlıyor sızlıyor ama faydası yok. Ali sabaha kadar can çekişti. Konak hayatından başka bir yeri bilmeyen, dağ hayatını hiç tanımayan kız, Ali’nin başını kucağına aldı. Ali ise ona göre canını çoktan teslim etmiş, ölmüştü. Kız bu durumda belliğini saz yaptı, bakalım ne söyledi, cemaat ne dinledi:

*Selam versem selamımı alan yok
Kadrimi kıymetimi bilen yok
Dağ başında cenazemi kılan yok
Ölüsü dağlarda kaldı neyleyim*

*Ah neyleyim bilen olmaz halimi
Bülbül ettim söylemeyen dilimi
Soldurdun sen has bahçede gülüm
Bahçede güllerim soldu neyleyim*

*Dağ başında değirmenin öğünür
Dertli sinem ateşlerde döğünür
Dostum ağlar düşmanlarım sevinir
Dost ağladı düşman güldü neyleyim*

*Paşa kızına da kurban adadım
Benim ilen Arap atın yededim
Ölen öldü bitti borcun ödedim
Ne olduysa bana oldu neyleyim*

Kız Ali’nin ölüsünü orada bırakıp, namazını kılacak, cenazesini kaldıracak birilerini bulaya gitti. Ali, tabi ki ölmemiş, kan baygınlığı geçirmişti ama kız öldü sanmıştı. Kızın atı giderken ayağından bir taş sıçradı ve Ali’nin aşığına değince şah damarından kan boşandı. Ali kalktı baktı ki kız yok. “Ulan bu kadınlara da hiç inanılmaz. Bak bu da bırakıp gitti. Demek ki bunun da bir dostu varmış” dedi. Halbuki kendine ne olduğunu

bilmiyor. Baktı ki kız karşıdan atın üstünde gidiyor. “Vay kahpe! Ben bunu da keseyim” dedi. Ali aldı sazı kucağına, bakalım ne söyledi, cemaat ne dinledi:

*Nerden geldin kız nereye geçersin
Kanını kadehe koydun içersin
Benden ne kötülük gördün kaçarsın
Sana da benden bir kılıç var zalim*

Ali’nin sesi kızın kulağına ulaştı. Baktı ki Ali dirilmiş ve kendine türküyü söylüyor. “Allah’ım sana şükür” dedi. Kurban adayarak atın başını çevirdi. Geldi Ali’nin yanına. Ali vurdu saza:

*Yakıştır mı şöhretine şanına
Şimdi kıyacaksın tatlı canına
Çek atın başını gelme yanıma
Yanıyor yüreğim kar kanlı zalim*

Ali’nin sözleri kıza kâr etti. Hiç daha ağzını açıp bir beyit söylemeyen kız bakalım ne söyledi, cemaat ne dinledi:

*Başa gelen kul başına gelmeye
Kimse benim gördüğümü görmeye
Adam aradım cenazen kılmaya
Sen de ölmüş idin bil nazlı yârim*

Sözüne karşılık bakalım Ali kıza ne söyledi, cemaat ne dinledi:

*Mestine vay deli gönül mestine
Güzel olan böyle m’eder dostuna
Abdestlen de sen imam ol üstüne
Ne var cenazemi kıl kanlı zalim*

Kız derdini Ali’ye bir tamam anlattı. Ali kızını öldürmediğine şükretti. Beraber at atladılar, Hama-Humus Paşasının yanına geri geldiler. Ali, Paşaya olanı biteni anlattı. Emmisinin öldüğünü, kızın da kocaya vardığını söyledi ama kız ve âşığını öldürdüğünü söylemedi. Hama Humus Paşası mübarek bir günde düğün kurdurdu. Nikahları tazelendi. Ali’ynen Hübların Bazı mübarek bir akşamda zifaf oldular. Murada erdiler. Cümlemizin akıbeti de böyle hayırlı olsun kardaşım.